

Managementrapportage Werk en Inkomen 2019

Datum 9 april 2020

Versie

Conclusie

In deze managementrapportage (hierna: marap) is te zien dat sinds de invoering van het nieuwe beleid maar ook in de aanloop hiernaartoe, de gemeenten veelbelovende resultaten hebben behaald op het gebied van Werk en Inkomen. Het bijstandsbestand is in omvang afgenomen en is lager dan in de afgelopen jaren het geval is geweest. In Wassenaar is niet langer sprake van een tekort op de BUIG. In 2019 is voor het eerst gewerkt met een indeling in een re-integratie- en een participatiedoelgroep. Circa de helft van de cliënten van beide gemeenten viel in de re-integratiegroep. In 2019 is met 80% van de participatiedoelgroep een gesprek geweest in het kader van participatie.

Daarnaast is te zien dat het gebruik van de minimaregelingen in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten in 2019 verhoogd. De stijging geldt niet voor het aantal betalingen bijzondere bijstand voor de kosten van bewindvoering. Het aantal aanmeldingen bij Plangroep is in Wassenaar met 42% gestegen, waar dit in Voorschoten met 7% steeg.

Toelichting managementrapportage

Eind 2018 heeft de gemeenteraad het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 (Z/18/22651 (Voorschoten) en Z/18/22652 (Wassenaar)) vastgesteld. Hierin, alsook in de samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen, is opgenomen dat halfjaarlijks gerapporteerd wordt over de stand van zaken. Daarbij wordt ook gerapporteerd over het Minimabeleid 2019-2022 (Z/18/21513/82979 (Voorschoten) en Z/18/027085/110528 (Wassenaar)).

Binnen deze rapportage wordt zoveel mogelijk een vergelijking gemaakt tussen 2018 en 2019, om zo de mogelijke effecten van het nieuwe beleid weer te geven. Ook is in de tweede helft van 2019 een nieuwe wijze van monitoren doorontwikkeld binnen de uitvoeringsorganisatie. Hierdoor zijn onder andere enkele definities herzien en wordt op een aantal punten gewerkt met totalen in plaats van peildata. Daarom komt deze monitor niet altijd overeen met de marap van het re-integratie en participatiebeleid over de eerste helft van 2019.

Bij deze rapportage is tevens de Divosa Benchmark Werk en Inkomen gevoegd.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk worden ontwikkelingen binnen de arbeidsmarktregio besproken. In hoofdstuk 2 worden de kosten- en bestandsontwikkeling van de betreffende jaren beschreven. Hoofdstuk 3 gaat over de cliëntervaringen. Hoofdstuk 4 gaat in op de effectiviteit van re-integratie, inclusief de resultaten op het gebied van handhaving. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 het onderdeel participatie besproken. Hoofdstuk 6 gaat in op de meest opvallende zaken uit de Divosa Benchmark Werk en Inkomen. Tot slot wordt het minimabeleid in hoofdstuk 7 toegelicht.

Net als in voorgaande jaren, wordt onder het aantal bijstandsuitkeringen de Participatiewet, de inkomensvoorziening voor ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikten (IOAW en IOAZ), en de bijstand voor zelfstandigen (Bbz) gerekend.

In sommige situaties staat expliciet benoemd dat het om cijfers van alle drie de gemeenten gaat (Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten). Dat gaat met name om de informatie van de Divosa benchmark. Daar is het niet mogelijk om onderscheid te maken tussen de verschillende gemeenten.

Hoofdstuk 1: arbeidsmarktregio

Macro-economische ontwikkeling

Ontwikkelingen in de gemeenten Voorschoten en Wassenaar, alsook de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, zijn niet los te zien van de landelijke economische ontwikkelingen. Tijdens de ontwikkeling van deze marap is de crisis rondom het coronavirus ontstaan. Hierdoor zijn de verwachtingen voor het jaar 2020 lastig te bepalen. Het is onduidelijk wat de effecten op het bijstandsbestand zullen zijn. In de volgende marap wordt hier dan ook specifiek aandacht aan besteedt.

Eerder heeft het UWV gemeld dat krapte op de arbeidsmarkt nieuwe kansen biedt, maar dat er uitdagingen blijven. Verder is de verwachting dat het groeitempo in 2020 vertraagt:

Rapport UWV Arbeidsmarktprognose 2019-2020:

De afgelopen periode kenmerkte de Nederlandse arbeidsmarkt zich als krap, krappere, krapst. De economische groei was hoog. Er kwamen in 2017 en 2018 veel banen bij en de werkloosheid en het aantal WW-uitkeringen daalde behoorlijk. Voor werkgevers werd het steeds lastiger om personeel te vinden. Dat heeft veel kansen opgeleverd voor werkzoekenden op de arbeidsmarkt. De 55-plussers kwamen weer wat makkelijker aan het werk, de doorstroom naar de bijstand nam af en de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking nam toe.

In 2019 en 2020 is er waarschijnlijk wederom sprake van economische groei en een toename van banen. Jaarlijks ontstaan er zo'n 1,1 miljoen vacatures. De arbeidsmarkt is nog steeds krap en zal dat naar alle waarschijnlijkheid voorlopig ook blijven. Maar het groeitempo vertraagt en de werkloosheid loopt in 2020 weer licht op. Ook zijn er een aantal onzekerheden en risico's die negatief kunnen uitpakken. Denk aan de handelssituatie tussen de Verenigde Staten en China en de Brexit die zal plaatsvinden.

De balans vinden op de arbeidsmarkt blijft een uitdaging. Dat was in 2019 zo en de analyses van UWV wijzen erop dat dat in 2020 niet verandert. Aan de ene kant staan er nog veel vacatures open en ervaren werkgevers zelfs productiebelemmeringen. Aan de andere kant zijn er mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt die niet profiteren van de voordelen van het gunstige werkklimaat en die moeite hebben een bijdrage te leveren aan de maatschappij.¹

¹ Rapport UWV Arbeidsmarktprognose 2019-2020, pag. 2

Ontwikkelingen arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal

Volgens het UWV profiteert de economie in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal nog wel even van de economische groei. In deze regio zit de uitdaging vooral in verwachte veranderingen in de arbeidsmarkt, die andere kennis en vaardigheden van de werknemer gaan vragen:

Regio in beeld UWV:

In Zuid-Holland Centraal komen er in 2019 en 2020 zo'n 2.600 werknemersbanen bij. Dat brengt eind 2020 het aantal werknemersbanen in deze regio op bijna 125.600. Net zoals de landelijke trend, vertraagt het groeitempo; de procentuele banengroei in 2020 is minder dan in 2019. Het totaal aantal banen groeit, maar in de ene sector is de groei sterker dan in de andere. In sommige sectoren neemt het aantal banen zelfs af. *Het is van belang om niet alleen in te spelen op de huidige krapte in Zuid-Holland Centraal, maar ervoor te zorgen dat mensen op de langere termijn duurzaam aan het werk blijven. Zo kunnen zij deel blijven nemen aan de arbeidsmarkt. Dit is ook essentieel voor werkgevers.*

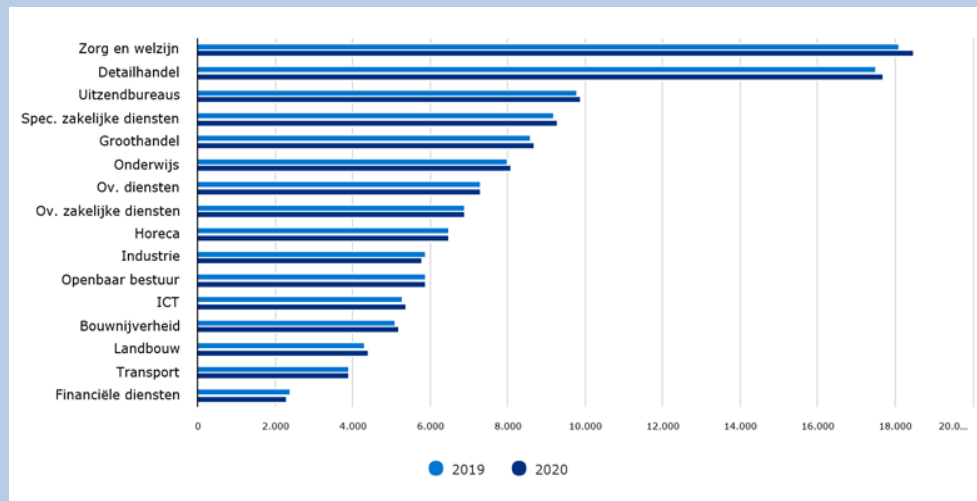
De trendmatige daling van de werkgelegenheid zet zich bij de sector financiële dienstverlening door in 2019 en 2020. Ook bij de sector industrie daalt de werkgelegenheid in beide jaren. Ze zorgen samen voor een totale afname met zo'n 300 banen. Er zijn ook sectoren waarin de werkgelegenheid naar verwachting stabiel blijft. Vervoer & opslag laat in 2019 een kleine daling zien. Zorg & welzijn is in Zuid-Holland Centraal een grote sector en draagt in twee jaar tijd met een toename van zo'n 900 banen het meest bij aan de banengroei.

Verskillende trends beïnvloeden de arbeidsmarkt in Zuid-Holland Centraal, zoals flexibilisering, technologische ontwikkelingen, vergrijzing, hogere verwachtingen van klanten, ecologisch bewustzijn en globalisering. Door deze trends hebben en krijgen bijna alle werkenden en werkzoekenden te maken met veranderende eisen. Een goed aanpassingsvermogen zou daarom de belangrijkste vaardigheid (van de toekomst) kunnen zijn. Het belang van een leven lang leren, zodat iedereen duurzaam inzetbaar blijft, wordt dan ook door veel partijen terecht benadrukt. Veelgenoemde vakoverstijgende 21e-eeuwse-vaardigheden zijn ICT- en digitale vaardigheden, samenwerken, probleemoplossend vermogen, servicegerichtheid en wendbaarheid. Deze vaardigheden zijn vooral van nut wanneer zij worden ingezet in combinatie met specifieke kennis.

Steeds meer vacatures staan - voor kortere of langere tijd - open. In Zuid-Holland Centraal nam het aantal openstaande vacatures sinds begin 2016 toe met 98% tot 4.580 aan het eind van het tweede kwartaal 2019. *Vooraf techniek, ICT, onderwijs en zorg hebben te kampen met moeilijk vervulbare vacatures, maar ook transport & logistiek en horeca ervaren problemen, net zoals voor sommige administratieve*

en commerciële functies moeilijk geschikte kandidaten zijn te vinden (zie grafiek 1.1)²

Grafiek 1.1: Werkgelegenheid per sector

² Regio in beeld UWV

Hoofdstuk 2: kosten- en bestandsontwikkeling

Kostenontwikkeling

In tabel 2.1 is het BUIG-budget van 2018 en 2019 te zien, met daaronder de kosten welke in dat jaar zijn gemaakt. Zoals te zien is was er in Wassenaar sprake van een tekort in 2018, maar is dit sindsdien ruimschoots teruggedrongen en is er nu zelfs een overschot. In Voorschoten is zowel in 2018 als in 2019 sprake van een overschot.

Tabel 2.1: Ontwikkeling BUIG-budget en kosten bijstandsuitkering

Onderdeel	Voorschoten		Wassenaar	
	2018	2019	2018	2019
Budget BUIG	€ 4.670.240	€ 4.477.964	€ 5.626.246	€ 5.805.288
Netto lasten	€ 4.627.537	€ 4.423.981	€ 5.798.465	€ 5.275.553
Resultaat	€ 42.703	€ 53.983	€ -172.219	€ 529.735

Bestandsontwikkeling

Tabel 2.2 laat de omvang van het bijstandsbestand en de afname in 2018 en 2019 zien. Onderstaande tabel laat zien dat ook in 2019 het aantal uitkeringen is blijven dalen. Op 31 december 2019 was het aantal uitkeringen ten opzichte van 1 januari 2019 met in totaal 4 uitkeringen afgenomen in Voorschoten, en met 41 in Wassenaar. Voor wat betreft Wassenaar heeft de procentuele daling zich voortgezet. In Voorschoten heeft de daling zich eveneens voortgezet, maar in minder sterke mate dan voorheen. In 2018 is het bestand in Voorschoten met 31 uitkeringen gedaald en in Wassenaar met 36.

Bij onderstaande tabel moet worden opgemerkt dat de eindstand van 2018 en beginstand van 2019 van elkaar verschillen; door correcties die in het volgende jaar gedaan worden, kan een bijstandsuitkering met terugwerkende kracht worden toegekend of beëindigd. Daarom zitten er lichte afwijkingen tussen beide getallen.

Tabel 2.2: Aantal bijstandsuitkeringen

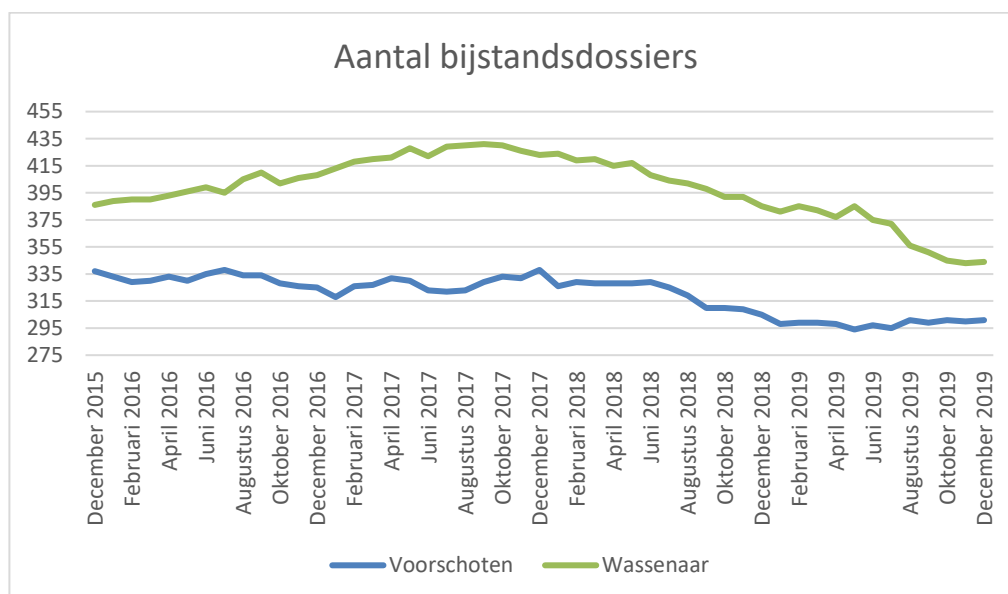
	Voorschoten		Wassenaar	
	2018	2019	2018	2019
Aantal bijstandsuitk. 1 jan	338	305	424	385
Aantal bijstandsuitk. 31 dec	307	301	388	344
Afname aantal uitkeringen	31	4	36	41
Procentuele daling of stijging	-8%	-1,3%	-8,5%	-10,6%

De doelstelling was een bestandsreductie van 5 uitkeringen in de gemeente Voorschoten en 10 uitkeringen in de gemeente Wassenaar ten opzichte van het begin van het jaar. Met het bereiken van dit resultaat is de doelstelling van het Re-integratie- en Participatiebeleid in 2019 voor wat betreft Wassenaar ruimschoots

behaald. In Voorschoten is deze niet behaald; wanneer men 2018 echter ook in beschouwing neemt, is de doelstelling eveneens ruimschoots behaald.

In onderstaande grafiek is het verloop van het aantal bijstandsuitkeringen van 2015 tot nu weergegeven. Te zien is dat sinds 2018 een daling waar te nemen is. Daarnaast is te zien dat het aantal uitkeringen in december 2019 lager is dan de afgelopen jaren het geval is geweest.

Grafiek 2.1 Verloop van het aantal bijstandsuitkeringen

Tabel 2.3 geeft de in- en uitstroom in 2018 en 2019 weer (nieuw geopende en beëindigde dossiers). De belangrijkste redenen van instroom zijn het wegvallen van arbeid of verhuizing vanuit een andere gemeente.

Zoals te zien is in de tabel 2.3 hieronder, is de uitstroom in Voorschoten in 2019 lager dan in 2018. Ook is de instroom iets hoger. Voor wat betreft Wassenaar is dit nagenoeg gelijk gebleven.

Nader onderzoek heeft uitgewezen dat het aantal moeilijk plaatsbare cliënten toeneemt. Dit zijn de cliënten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt.

Tabel 2.3: In- en uitstroomcijfers

	Voorschoten		Wassenaar	
	2018	2019	2018	2019
Instroom totaal (aantal)	64	72	88	84
Percentage instroom	17,2%	20,2%	18,5%	19,4%
Uitstroom totaal	95	76	124	125
Percentage uitstroom	25,5%	21,3%	26,2%	29%

Categorieën

In plaats van een brede focus op alle cliënten, is in het Re-integratie en Participatiebeleid een splitsing aangebracht tussen de doelgroep re-integratie en participatie. In welke groep (re-integratie of participatie) een cliënt valt, wordt bepaald op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt.

Binnen het beleidsplan is ervoor gekozen om de focus te leggen op de doelgroep 're-integratie'. Deze ontvangen intensieve begeleiding vanuit team werk. De groep valt in categorie 1. Hierbinnen wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën:

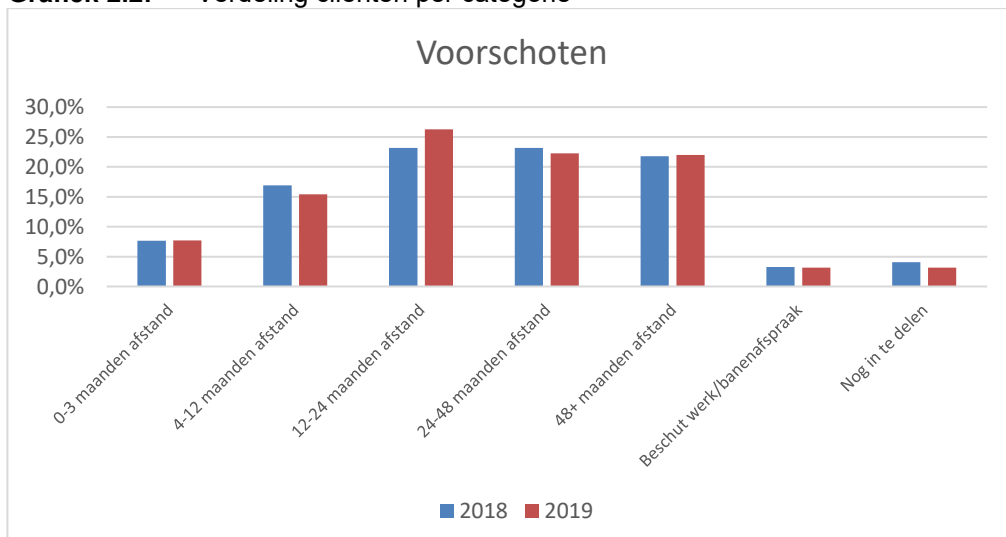
- 0-3 maanden afstand
- 4-12 maanden afstand
- 12-24 maanden afstand en
- beschut werk/banenafspraak (categorie 2b)

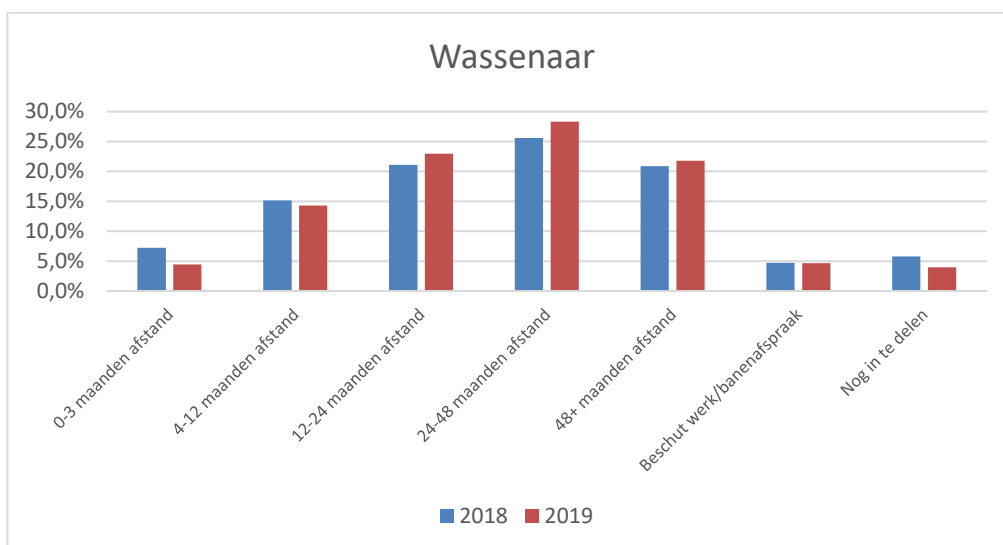
De cliënten met meer dan 24 maanden afstand tot de arbeidsmarkt vallen onder de doelgroep 'participatie'. Hierbij wordt ingezet op het meedoen in de maatschappij: dit zijn categorieën 2a en 3b.

In totaal valt op 31 december 2019 circa 52% van het cliëntenbestand van Voorschoten en 47% van het cliëntenbestand van Wassenaar onder re-integratie, en respectievelijk 44% en 50% onder participatie. Het overige deel van het bestand is nog niet ingedeeld. Hiermee komt de uiteindelijke verdeling redelijk overeen met de inschatting die op voorhand is gemaakt in het beleidsplan (40% re-integratie en 60% participatie).

De verdeling van het bestand over de verschillende categorieën is in grafiek 2.2 te zien. 3 á 4% is nog niet ingedeeld; dit komt omdat het bijvoorbeeld nieuwe instroom betreft. Binnen het bestand zijn tussen het jaar 2018 en 2019 geen grote verschillen te zien; wel is in Wassenaar een lichte verschuiving te zien naar de categorieën met een lange(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

Grafiek 2.2: Verdeling cliënten per categorie

Ontheffingen

Het aantal cliënten met een ontheffing is gedaald:

Tabel 2.4: Ontheffingen

	Voorschoten		Wassenaar	
	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2019
Ontheffingen	25,4%	21,5%	29,3%	23,3%

Deze daling is het gevolg van de implementatie van het nieuwe beleid, waarbij het uitgangspunt is dat iedere inwoner kan re-integreren of participeren (tenzij hier zwaarwegende redenen voor zijn).

Wet op de Taaleis

Iedere cliënt die een bijstandsuitkering aanvraagt, moet de Nederlandse taal beheersen en dus voldoen aan de Wet op de Taaleis. Een cliënt voldoet hieraan wanneer hij of zij:

- gedurende 8 jaar Nederlands onderwijs heeft gevolgd of
- een diploma inburgering heeft
- of een ander document waaruit blijkt dat iemand de vaardigheden in de Nederlandse taal beheerst

In 2018 voldeed 11,4% van de cliënten van Voorschoten en 11,9% van de cliënten van Wassenaar niet aan de Wet op de Taaleis. In 2019 was dit respectievelijk 11,9% en 12,6%. Wanneer er uit de toets blijkt dat iemand de Nederlandse taal onvoldoende machtig is volgt op zijn of haar niveau een training Nederlandse taal. Na een half jaar volgt een toets, om te bekijken of iemand op dat moment de Nederlandse taal voldoende machtig is. Eventuele maatregelen kunnen worden opgelegd mocht iemand niet meewerken aan zijn/haar traject, dit is afgelopen jaar niet het geval geweest. Bij de begeleiding naar werk wordt per persoon bekeken wat nodig is om het taalniveau op het juiste niveau te brengen om te kunnen werken. Dat geldt niet alleen voor mensen die niet voldoen aan de Wet op Taaleis.

Hoofdstuk 3: cliëntervaring toegang

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft, naar aanleiding van een aangenomen motie uit haar gemeenteraad, een plan voor de verbetering van de bejegening van cliënten Werk en Inkomen opgesteld (raadsbrief 1073). Tevens is het advies van de ombudsman om de monitoring van cliëntervaringen te verbeteren een belangrijk aandachtspunt. Sociaal domein-breed zijn diverse pilots uitgevoerd voor het verbeteren van de cliëntervaringsonderzoeken. Na elke intake zijn op diverse manieren vragen over de cliëntervaring uitgereikt aan cliënten (bijvoorbeeld door antwoordkaarten en het delen van een link naar een korte vragenlijst). Er zijn helaas te weinig reacties binnen gekomen om resultaten over de continue meting van het afgelopen jaar te kunnen delen. In 2020 wordt bekeken op welke manier alsnog voldoende respons en kwaliteit van informatie kan worden opgehaald, zodat hier in de monitor over 2020 over gerapporteerd kan worden.

Hoofdstuk 4: re-integratie

In dit hoofdstuk worden de kosten voor re-integratietrajecten benoemd en de resultaten met betrekking op de verschillende plaatsingen weergegeven. Daarnaast worden de uitstroom resultaten beschreven en komen handhaving en maatregelen aan bod.

Kosten

Tabel 4.1 toont de totale kosten voor alle re-integratietrajecten 2018 en 2019:

Tabel 4.1: Kosten re-integratie

	Voorschoten		Wassenaar	
	2018	2019	2018	2019
Re-integratietrajecten	€ 165.099	€ 132.916,69	€ 129.690	€ 136.666,55

De totale kosten voor de re-integratietrajecten voor Voorschoten waren lager in 2019 dan in 2018. Hier zijn verschillende verklaringen voor te vinden. De belangrijkste reden is de afname van het aantal cliënten met een bijstandsuitkering. Daarnaast is bij het nieuwe beleid de focus voor de inzet van re-integratietrajecten gelegd op de nieuwe, kleinere doelgroep re-integratie (categorie 1). Ook worden er meer trajecten binnen de gemeente intern verzorgd. Voorbeelden hiervan zijn de sollicitatietraining op kantoor en het Netwerkcafé, welke in 2019 beter zijn vormgegeven. In Wassenaar zijn de uitgaven echter licht gestegen.

Plaatsingen

Eén van de mogelijke manieren om uitstroom te realiseren, is het zoveel mogelijk plaatsen van cliënten op werkplekken. Het gaat binnen de doelgroep re-integratie om degenen met een afstand tot 2 jaar van de arbeidsmarkt. Onder de zogenaamde 'plaatsingen' vallen alle vormen van een parttime of fulltimebaan, dus ook de 0-urencontracten, uitzendwerk of flexpensie. Ook de activiteiten begeleiding terug naar school en nieuw beschut worden als plaatsing gezien en zijn dus meegeteld.

In totaal zijn er in 2019, 75 cliënten uit Voorschoten en 108 uit Wassenaar begeleid naar dergelijke werkplekken (plaatsingen). In 2018 waren dit er respectievelijk 87 en 102.

Tabel 4.2: Aantal plaatsingen

	Voorschoten		Wassenaar	
	2018	2019	2018	2019
Plaatsingen in aantal	87	75	102	108

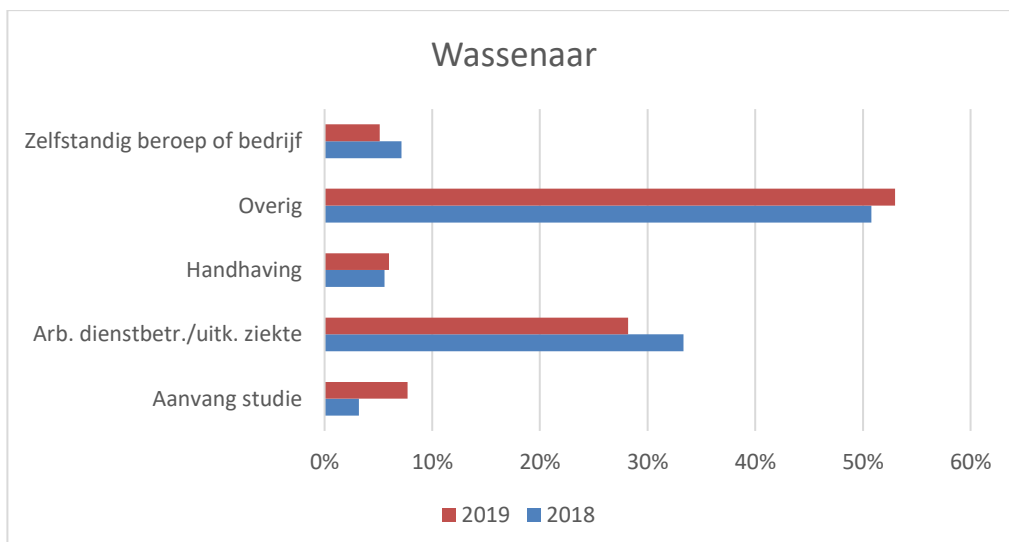
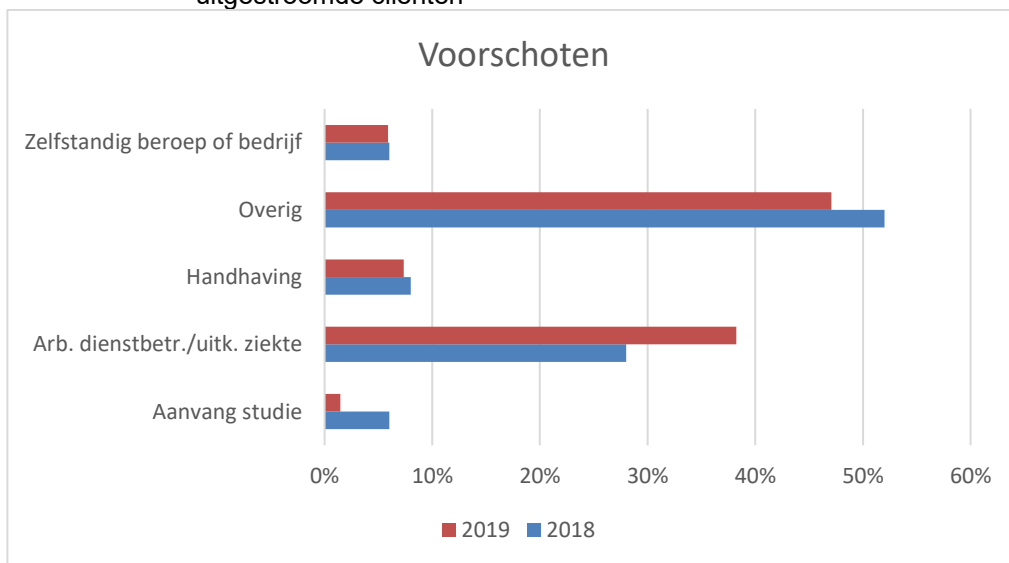
Deze cliënten zijn, indien zij een bijstandsuitkering ontvangen, niet per definitie uitgestroomd uit de bijstand; wel zijn plaatsingen nodig om de uitstroom zoals hieronder in de grafiek 4.1 te zien is te realiseren. In 2019 zijn er 43 cliënten uit Voorschoten en 62 uit Wassenaar op een parttimebaan geplaatst. In 2018 waren dit er respectievelijk 41 en 54.

Uitstroom

Uitstroom kan op diverse wijzen plaatsvinden, waaronder uitstroom naar werk, naar een zelfstandig beroep of bedrijf, naar onderwijs en door handhaving. Dit zijn de aspecten waar de gemeente invloed op heeft. Ook zijn er andere redenen tot uitstroom, zoals verloop (verhuizingen, detentie of andere in de persoonlijke situatie van de cliënt gelegen factoren). Hier heeft de gemeente geen invloed op en is in de onderstaande grafiek als overig gespecificeerd, dit betreft de grootste groep. Zoals te zien in de Divosa benchmark komt dit beeld overeen met andere gemeenten.

In de grafiek 4.1 is per genoemde reden te zien hoeveel procent cliënten er in 2018 en 2019 volledig zijn uitgestroomd. De grafiek toont het aandeel in percentage ten opzichte van alle uitgestroomde cliënten. De voornaamste reden van het volledig uitstromen waar de gemeente invloed op heeft, is de uitstroom naar arbeid (eventueel middels een zelfstandig beroep of bedrijf).

Grafiek 4.1: Redenen uitstroom uit de bijstand, in percentages van totaal uitgestroomde cliënten

Deeltijdwerk

In de Divosa benchmark Werk en Inkomen (zie ook hoofdstuk 4) is te zien dat circa 9% van de bijstandsgerechtigden deeltijd werkt. In 2017 lag dit aandeel nog op 7% procent. De gemiddelde inkomsten uit deeltijdwerk liggen rond de € 625,- per maand.

In 2019 zijn in totaal 16 cliënten van parttime werk succesvol bemiddeld naar fulltime werk. Dit betreft inwoners afkomstig uit de Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar.

Handhaving

Een maatregel kan gedurende een re-integratietraject worden opgelegd wanneer een cliënt zijn of haar verplichtingen onder de Participatiewet niet nakomt. In tabel 4.3 is te zien dat er in 2019 in totaal 9 onderzoeken zijn afgerond in Voorschoten en 8 in Wassenaar. Van deze onderzoeken zijn er in Voorschoten 3 onderzoeken ingetrokken en 6 maatregelen opgelegd; in Wassenaar gaat het om 4 ingetrokken onderzoeken en 4 opgelegde maatregelen. Naast de onderzoeken welke zijn afgerond, zijn nog een aantal lopende onderzoeken uit 2019. In 2018 zijn in Voorschoten 17 onderzoeken afgerond, waarvan 12 keer een maatregel is opgelegd en 5 keer het onderzoek is ingetrokken. In Wassenaar gaat het om 7 afgeronde onderzoeken, waarbij in 6 gevallen een maatregel is opgelegd en 1 onderzoek is ingetrokken.

Tabel 4.3: Aantal ingetrokken maatregelen en opgelegde maatregelen

	Voorschoten		Wassenaar	
	2018	2019	2018	2019
Ingetrokken maatregel	5	3	1	4
Opgelegde maatregel	12	6	6	4
Lopend/onbekend	7	9	3	3

Hoofdstuk 5: Participatie

In dit hoofdstuk worden enerzijds de resultaten op het gebied van participatie beschreven en anderzijds wordt er inzicht gegeven in de doelgroep participatie.

Participatie

In plaats van een brede focus op alle bijstandsgerechtigden, is in het huidige re-integratie en participatiebeleid een splitsing aangebracht in doelgroepen re-integratie en participatie. Cliënten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt krijgen een intensieve begeleiding van de consulenten Werk (doelgroep re-integratie).

Cliënten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt (> 2 jaar) worden één keer per jaar uitgenodigd voor een gesprek met een inkomensconsulent (doelgroep participatie). Het doel van dit gesprek is inzicht te krijgen in hoe een cliënt participeert in de samenleving en hem/haar daarin te motiveren en te helpen. Wanneer dit niet het geval is wordt geprobeerd om hem of haar zoveel mogelijk te begeleiden naar vrijwilligerswerk. Hoewel het gesprek niet verplicht is, maken de meeste mensen wel gebruik van het gesprek. Wanneer men vrijwilligerswerk wil gaan doen wordt er, afhankelijk van de gemeente, doorverwezen naar Voorschoten Voor Elkaar of naar de Vrijwilligerscentrale. Zij waren in 2019 de partijen waarnaar inkomensconsulenten inwoners konden doorverwijzen voor begeleiding naar vrijwilligerswerk.

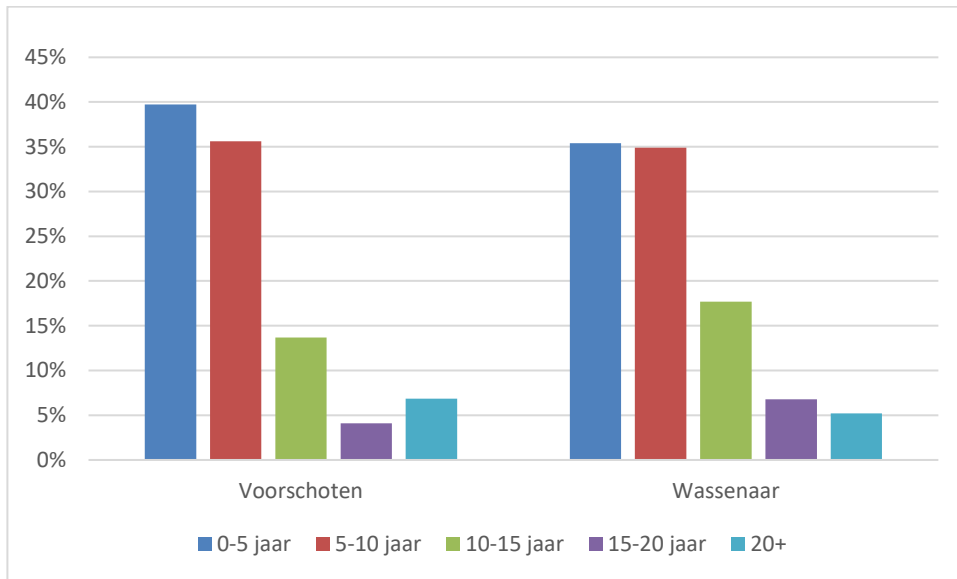
In 2019 is ongeveer 80% van de doelgroep uit zowel Voorschoten als Wassenaar opgeroepen. Van de opgeroepen inwoners heeft met ruim 50% een gesprek plaatsgevonden. Het merendeel van deze gesprekken vond plaats op het gemeentehuis, voor uitzonderingssituaties is gebruik gemaakt van een telefonisch gesprek. De verwachting was dat 1/3 van deze doelgroep n.a.v. het gesprek ook gebruik zou maken van het aanbod om door Voorschoten Voor Elkaar of de Vrijwilligerscentrale naar vrijwilligerswerk begeleid te worden. Dit aantal blijkt in de praktijk minder dan verwacht. Gebleken is dat één gesprek niet voldoende is om de doelgroep te motiveren.

Bestandsanalyse doelgroep participatie

Bij de halfjaarlijkse evaluatie in 2019 werd door de gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg verzocht meer inzicht te verlenen in de doelgroep participatie. Het betreft de gegevens van de cliënten uit de categorieën 2A en 3B die in het participatiebestand van 2019 zaten. In de grafieken hieronder is een aantal aspecten uitgelicht, namelijk: het aantal jaar dat mensen een uitkering hebben; aantal mensen met een ontheffing; leeftijdscategorie, en; de leefsituatie.

Grafiek 5.1 geeft een beeld over hoe lang de cliënten uit de participatiedoelgroep in de uitkering zitten op 31 december 2019. Bijna tweederde (60% in Voorschoten en 65% in Wassenaar) van de cliënten heeft langer dan vijf jaar een uitkering.

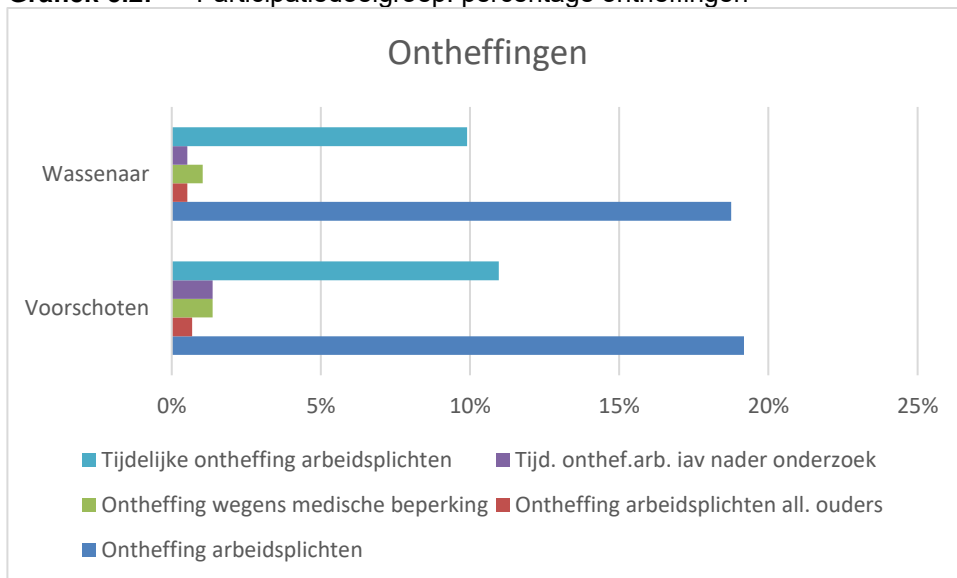
Grafiek 5.1: Participatiedoelgroep: aantal jaar in de uitkering

(Peildatum 31-12-2019)

In grafiek 5.2 is te zien dat op 31 december in Voorschoten 34% van de totale doelgroep participatie een tijdelijke of volledige ontheffing had; in Wassenaar betrof het 31%. Dit betreft 49 mensen in Voorschoten en 59 in Wassenaar. Deze mensen zijn tijdelijk of volledig ontheven van de verplichting om naar werk te zoeken.

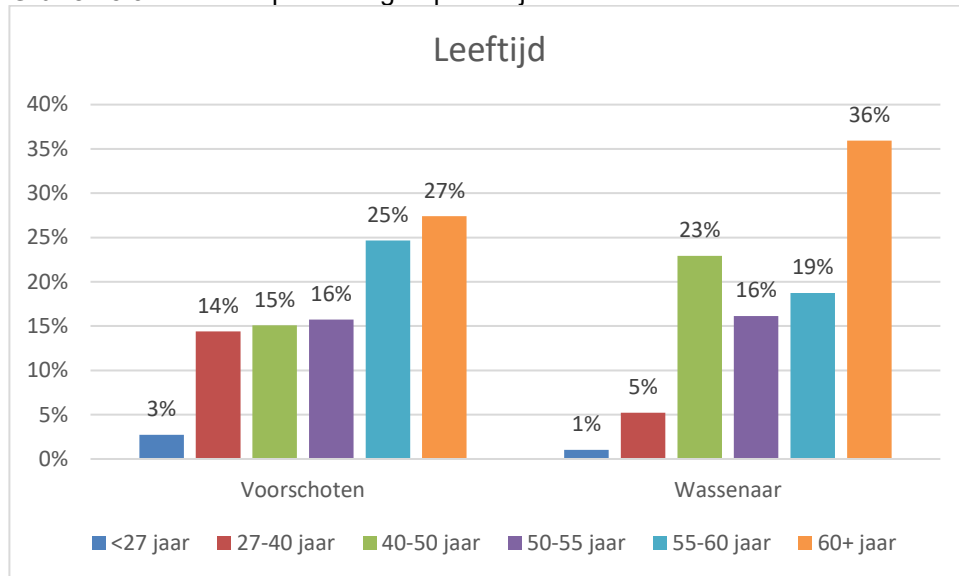
Grafiek 5.2: Participatiedoelgroep: percentage ontheffingen

(Peildatum 31-12-2019)

In grafiek 5.3 is te zien dat binnen de doelgroep participatie in beide gemeenten het grootste gedeelte van de cliënten boven de 40 jaar oud is. In Voorschoten op 31 december 99 cliënten en in Wassenaar 136 cliënten boven de 50 jaar oud zijn. Dat is meer dan de helft van het totale participatiebestand.

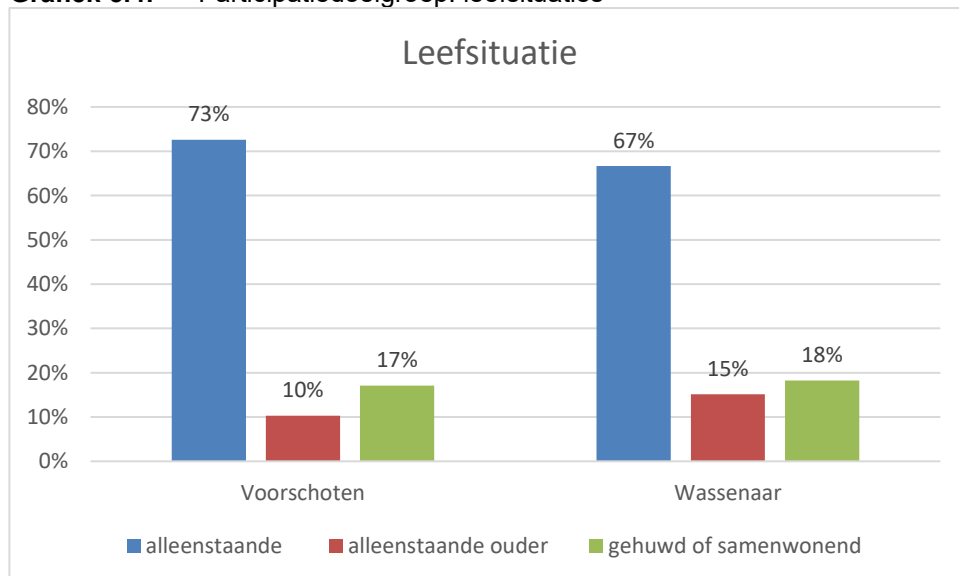
Grafiek 5.3: Participatiedoelgroep: leeftijden

(Peildatum 31-12-2019)

Zoals te zien in grafiek 5.4 is op 31 december 2019 het grootste gedeelte van de doelgroep participatie alleenstaand, zonder kinderen. De kans dat een alleenstaande een beroep moet doen op een uitkering is groter dan bij een stel, omdat daar twee personen zijn die inkomen uit werk kunnen hebben.

Grafiek 5.4: Participatiedoelgroep: leefsituaties

(Peildatum 31-12-2019)

Hoofdstuk 6: Divosa benchmark Werk en Inkomen

De Divosa benchmark 2019 is bijgevoegd bij deze monitor. Opvallende zaken uit deze benchmark zijn hieronder puntsgewijs weergegeven. De benchmark is opgesteld voor de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar samen. De resultaten van deze drie gemeenten zijn hier dan ook in samengevoegd en kunnen niet los van elkaar worden getoond.

Bestandsontwikkeling

Het bijstandsbestand daalt. Te zien is dat de instroom lager is dan in andere gemeenten die meedoen aan de benchmark. Dit kan voortkomen uit het feit dat de gemeenten zich in een arbeidsmarktregio met relatief veel werkgelegenheid bevinden. In de grafiek 'reden beëindiging is werk (%)' is te zien dat halverwege de maand juli de uitstroom naar werk terugloopt, dit is te verklaren doordat de zomerperiode op dat moment ingaat. Het aantal beëindigde uitkeringen met als reden uitstroom naar onderwijs zit boven het landelijk gemiddelde voor gemeenten van gelijke omvang. De reden handhaving als uitstroom laat een meer grillig beeld zien in vergelijking met het landelijke beeld en het beeld voor gemeenten van gelijke omvang.

Financiën

Te zien is dat de gemiddelde jaarprijs van een netto bijstandsuitkering hoger is dan het landelijk gemiddelde. De exacte oorzaken hiervan zijn niet met zekerheid vast te stellen. Zo kan dit worden verklaard door een lager dan gemiddeld bedrag aan verrekenende inkomsten en een gedaalde incassoquote (terugvordering en verhaal; zie hoofdstuk 5 pag. 27, Divosa benchmark en uitleg hieronder bij debiteuren). Daarnaast wordt de prijs afgezet tegen een landelijk gemiddeld bedrag, waarbij geldt dat niet iedere gemeente hetzelfde budget ontvangt voor een bijstandsuitkering op basis van het verdeelmodel. Hierin worden namelijk meerdere factoren, waaronder de demografische samenstelling, meegewogen.

Werk, re-integratie en participatie

De splitsing tussen re-integratie en participatie, dan wel de invoering/implementatie van het nieuwe beleid, is duidelijk terug te zien in de grafiek 'percentage personen BUIG met een voorziening'. Hierin wordt gekeken naar het aantal mensen met zowel een bijstandsuitkering als een re-integratievoorziening. Het teruglopende aantal illustreert de focus die is aangebracht. Ook is in hoofdstuk 3 bij de grafiek ontheffingen te zien dat de daling voor de drie gemeenten doorzet naar het landelijk gemiddelde. De inzet van het aantal plekken met loonkostensubsidie is minder dan het landelijk gemiddelde. Wel zijn er binnen de drie gemeenten boven het gemiddelde aantal plekken voor beschermt werken gerealiseerd. De mogelijkheid bestaat dat mensen eerder beschermt werk uitvoeren dan gebruik maken van de loonkostensubsidie.

Maatregelen en overtreden inlichtingenplicht

De maatregelquote (het aantal maatregelen ten opzichte van het totale bijstandsbestand) is in het begin van het jaar licht gestegen en daarna gedaald naar het landelijk gemiddelde. Ook het gemiddelde bedrag dat terugkomt wanneer iemand de inlichtingenplicht schendt is gestegen en uiteindelijk boven het landelijk gemiddelde geëindigd.

Debiteuren

De ontvangsten op het gebied van terugvordering en verhaal zijn ten opzichte van 2018 teruggelopen. Het aantal vorderingen waarop wordt afgelost, is echter vrijwel gelijk gebleven. Dit heeft in te maken met de invoering van de beslagvrije voet (2019), waardoor cliënten maandelijks minder terugbetalen voor bijvoorbeeld opgelegde maatregelen of leenbijstand.

Bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk zijn alleen cijfers over de duur van de behandeling van een aanvraag opgenomen. Deze ligt ruim onder het landelijk gemiddelde, wat betekent dat de aanvragen binnen het samenwerkingsverband veel sneller worden opgepakt dan in de regio en landelijk te zien is.

Hoofdstuk 7: Minimabeleid

Met ingang van 1 januari 2019 is het nieuwe minimabeleid 2019-2022 vastgesteld. Het effect van dit beleid wordt momenteel middels de inkomenseffectrapportage onderzocht. De inkomenseffectrapportage betreft een onderzoek naar het effect van alle landelijke regelingen (zoals toeslagen van de belastingdienst), en gemeentelijke (minima)regelingen, op de portemonnee van verschillende huishoudtypen.

Periodiek worden de uitgaven en aantallen van dit minimabeleid, én de bijzondere bijstand gemonitord. Onderstaand staan de meest opvallende cijfers over het jaar 2019 vermeld.

Wassenaar

Regeling internetkosten van kracht

Met ingang van augustus 2018 is deze regeling ingevoerd. Derhalve wordt hier sinds 2019 voor het eerst het gehele jaar aanspraak op gemaakt, en is het totaal aantal in 2019 veel hoger dan in 2018. Hieronder is een overzicht van het totaal aantal betalingen per jaar. Het gaat om ongeveer 58 inwoners die in 2019 gebruik maakten van de regeling (het aantal hieronder gedeeld door 12 maanden omdat dit een maandelijkse betaling betreft).

	2018	2019
Internetkosten	259	699

Verhoging kosten School, cultuur en sportkosten basis- en voortgezet onderwijs

Er is sprake van een stijging in de kosten, en aantallen. In verband met de verhoging van de vergoeding én de openstelling van de regeling voor de doelgroep basisonderwijs sinds augustus 2018, is dit een verklaarbare stijging. Hieronder is een overzicht van het aantal verstrekkingen per jaar.

	2018	2019
Schoolkosten basisonderwijs	50	76
Schoolkosten voortgezet onderwijs	66	70

Geen verhoging aantallen bewindvoering

Het landelijk beeld schetst een jarenlange stijging van het aantal toegekende onderbewindstellingen. In de gemeente Wassenaar is de bijzondere bijstand voor de kosten van bewindvoering in 2019 niet verder gestegen. Hieronder is een overzicht van het aantal betalingen per jaar. Dit komt neer op ongeveer 27 personen die hier in 2019 gebruik van maakten (het aantal hieronder gedeeld door 12 maanden omdat dit een maandelijkse betaling betreft).

	2018	2019
Aantal betalingen bewindvoering per jaar	346	318

Meer aanmeldingen schuldhulpverlening

In 2019 waren er in de gemeente Wassenaar meer aanmeldingen voor schuldhulpverlening bij Plangroep van in 2018. Hieronder is een overzicht van het aantal aanmeldingen per jaar.

	2018	2019
Aanmeldingen Plangroep	26	37

VoorschotenRegeling internetkosten van kracht

Met ingang van augustus 2018 is deze regeling ingevoerd. Derhalve wordt hier sinds 2019 voor het eerst het gehele jaar aanspraak op gemaakt, en is het totaal aantal in 2019 veel hoger. Hieronder is een overzicht van het totaal aantal betalingen per jaar. Het gaat om gemiddeld 48 inwoners die in 2019 gebruik maakten van de regeling (het aantal hieronder gedeeld door 12 maanden omdat dit een maandelijkse betaling betreft).

	2018	2019
Internetkosten	171	571

Geen verhoging aantallen bewindvoering

Het landelijk beeld schetst een jarenlange stijging van het aantal toegekende onderbewindstellingen. Met name van 2017 op 2018 steeg het aantal aanzienlijk. Zo ook in Voorschoten.

Halverwege 2019 leek het aantal betalingen voor bewindvoering verder te stijgen in de gemeente Voorschoten. Inmiddels blijkt dat over heel 2019 het aantal is gestabiliseerd. Hieronder is een overzicht van het totaal aantal betalingen per jaar. Het gaat om gemiddeld 44 inwoners die in 2019 gebruik maakten van vergoeding van de kosten via de bijzondere bijstand (het aantal hieronder gedeeld door 12 maanden omdat dit een maandelijkse betaling betreft).

	2018	2019
Aantal betalingen bewindvoering per jaar	530	528

Aanmeldingen schuldhulpverlening nagenoeg gelijk

Hieronder worden het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening bij Plangroep weergegeven. Er zijn in 2019 twee aanmeldingen meer dan in 2018.

	2018	2019
Aanmeldingen Plangroep	29	31

Verhoging kosten school, cultuur en sportkosten basis- en voortgezet onderwijs

Er is sprake van een stijging in de kosten en aantallen. In verband met de kleine verhoging van de vergoeding én de openstelling van de regeling voor de doelgroep met een inkomen tussen de 110% en 130% van de bijstandsnorm, is dit een

verklaarbare stijging. Hieronder is een overzicht van het totaal aantal betalingen per jaar.

	2018	2019
Schoolkosten basisonderwijs	60	65
Schoolkosten voortgezet onderwijs	45	54

Conclusie minimabeleid 2019 Wassenaar en Voorschoten

Over het algemeen is het gebruik van de regelingen in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten in 2019 verhoogd. Dit geldt ook voor de regelingen die niet zijn genoemd in dit hoofdstuk. De stijging geldt niet voor het aantal betalingen bijzondere bijstand voor de kosten van bewindvoering. Het aantal aanmeldingen bij Plangroep is in Wassenaar met 42% gestegen, waar dit in Voorschoten met 7% steeg.